

Н.В. Баловсяк,
balovsyak@mail.ru

Чернівецький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету

ЗВОРОТНИЙ ЗВ'ЯЗОК ПРИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Серед вимог до сучасного фахівця обов'язковими є необхідність постійного вдосконалення професійних знань, розширення професійних умінь та оволодіння новими професіями. Знання, отримані у вузі, швидко застарівають. Неперервна освіта, освіта протягом всього життя є запорукою успішної професійної діяльності.

Зміни в економіці, науці та суспільстві, розвиток технологій спричиняють зміни в освітній системі. Однією з відповідей на вимоги суспільства щодо змін в освіті стало виникнення дистанційного навчання.

Термін "дистанційне навчання" з'явився вперше в публікаціях першого випуску журналу Британського відкритого університету, в назві австралійського журналу Distance Education, канадського журналу American Journal of Distance Education. Формальне визнання терміну "дистанційне навчання" відбулося в 1982 році, коли Міжнародна рада з кореспондентської освіти замінила свою назву на Міжнародну раду з дистанційної освіти [2, 30].

Російська енциклопедія професійної освіти визначає дистанційне навчання як [5, 273] цілеспрямоване і методично організоване керівництво навчально-пізнавальною діяльністю і розвитком осіб, що віддалені від навчального закладу і тому не вступають у постійний контакт з його педагогічним персоналом.

Ще одним визначенням дистанційного навчання є таке – навчання на відстані, яке здійснюється за допомогою сучасних комп'ютерних та телекомунікаційних технологій у реальному часі або асинхронно, а взаємодія учня та викладача здійснюється за до-

помогою засобів сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій [4, 79]

Оскільки основою навчального процесу у випадку дистанційного навчання є самостійна робота, то ця форма навчання є особливо важливою при здобутті людиною другої освіти та при підвищенні кваліфікації.

Дистанційне навчання, за визначенням А. А. Андреева [1, 23], – це синтетична, інтегральна, гуманістична форма навчання, що ґрунтується на використанні широкого спектра традиційних та нових інформаційних технологій та їх технічних засобів, що використовуються для доставки навчального матеріалу, його самостійного вивчення, організації обміну викладача із студентом, коли процес навчання не залежить від їх розташування у просторі та часі, а також від конкретної освітньої установи.

Як впливає з наведених означень, дистанційне навчання в обов'язковому порядку передбачає взаємодію викладача і студента. Але означена взаємодія організована спеціальними засобами та методами виходячи із можливостей, що надають сучасні телекомунікаційні технології.

Ускладненість спілкування і, відповідно, оберненого зв'язку викладача і студента в системі дистанційного навчання спричиняє особливу важливість комунікації між учасниками навчального процесу.

Однією з основних проблем у забезпеченні дистанційного навчання є забезпечення зворотного зв'язку, визначення проміжних результатів навчальної діяльності для подальшого коректування навчального процесу з метою досягнення оптимального результату. Інформація, отримана в результаті зворотного зв'язку, містить відомості про хід пізнавальної діяльності студента, про можливі проблеми та помилки, що виникають в процесі навчання. Зворотний зв'язок допомагає уявити повну картину процесу розв'язання проблеми [3, 163].

Зворотний зв'язок при організації дистанційного навчання може здійснюватись декількома шляхами. Відповідно до характеру та виду оберненого зв'язку, можна виділити декілька типів його організації. Зворотний зв'язок одностороннього типу виникає тоді,

коли викладач фіксує навчальну діяльність студента. При традиційній організації навчального процесу реалізація цього оберненого зв'язку була можлива як результат контролю отриманих знань. При організації дистанційного навчання до цього способу зворотного зв'язку додається фіксація навчальної діяльності, наприклад, перегляд розділів, з якими ознайомився студент. Іншим способом здійснення зворотного зв'язку у системі дистанційного навчання є методи синхронної та асинхронної взаємодії викладача та студента і студентів між собою.

Особлива увага зворотному зв'язку повинна приділятися саме в системі дистанційного навчання через неможливість особистого спілкування викладача і студента. Можливість постійного консультивання з викладачем є невід'ємною частиною системи дистанційного навчання. Саме цей елемент, тобто комунікація, результатом якої є зворотний зв'язок, та за його результатами коректування навчального процесу відрізняє правильно організовану систему дистанційного навчання.

Список літератури

1. Андреев А. А. Введение в дистанционное обучение. – М.: 1997 г.
2. Корсунська Н. О. Дистанційне навчання: підходи до реалізації // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: Збірник наукових праць. – Київ-Вінниця: ДОВ Вінниця, 2000. – 486 с.
3. Кухаренко В. Н., Рибалко О. В., Сиротенко Н. Г. Дистанційне навчання: умови застосування / За ред. В. М. Кухаренка. – Харків: НТУ “ХПІ”. – “Торсінг”, 2002. – С. 163.
4. Сисоєва С. О. Проблеми дистанційного навчання: педагогічний аспект // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. – 2003. – №3-4. – С. 79.
5. Энциклопедия профессионального образования: В 3 т. / Под ред. С. Я. Батышева. – М.: АПО, 1998.